МИТНЕ ОФОРМЛЕННЯ ТОВАРІВ, ЩО ВИВОЗЯТЬСЯ ЗА МЕЖІ МИТНОЇ ТЕРИТОРІЇ НА УМОВАХ УГОД ПРО ВІЛЬНУ ТОРГІВЛЮ

CUSTOMS DECLARATION OF GOODS EXCLUDED FROM CUSTOMS TERRITORY UNDER FREE TRADE AGREEMENT

УДК 339.5

<https://doi.org/10.32843/infrastruct35-16>**Яковенко О.В.**

к.е.н., доцент,
провідний науковий співробітник відділу
вдосконалення протидії
митним правопорушенням
Університет Державної фіскальної
служби України

У статті розглянуто головні аспекти митного оформлення товарів, що вивозяться за межі митної території України, відповідно до положень укладених та ратифікованих Верховною Радою угод про вільну торгівлю. Встановлено перелік товарів, які обкладаються вивізним митом відповідно до вітчизняного законодавства, але щодо яких можливі винятки згідно з умовами двосторонніх та багатосторонніх угод. З огляду на мету митного оформлення, на основі проведеного аналізу сформульовано завдання для посадових осіб, що здійснюють митне оформлення товарів, які вивозяться за межі митної території України на умовах угод про вільну торгівлю. Розглянуто додаткові контролюючі заходи, що застосовуються для недопущення зловживань тарифними преференціями, що закріплені в угодах про вільну торгівлю щодо реекспорту товарів, на які передбачено вивізне мито, у тому числі існуючі застереження, які мають бути враховані під час здійснення митних формальностей.

Ключові слова: угода про вільну торгівлю, митне оформлення, експорт, реекспорт, тарифні преференції, мито.

В статье рассмотрены основные аспекты таможенного оформления товаров, вывоз-

имых за пределы таможенной территории Украины, в соответствии с положениями заключенных и ратифицированных Верховной Радой соглашений о свободной торговле. Установлен перечень товаров, облагаемых вывозной пошлиной согласно отечественному законодательству, но в отношении которых могут быть исключения согласно условиям двусторонних и многосторонних соглашений. Учитывая цель таможенного оформления, на основе проведенного анализа сформулированы задачи для должностных лиц, осуществляющих таможенное оформление товаров, вывозимых за пределы таможенной территории Украины на условиях соглашений о свободной торговле. Рассмотрены дополнительные контролирующие меры, которые применяются для недопущения злоупотреблений тарифными преференциями, которые закреплены в соглашениях о свободной торговле относительно реекспорта товаров и на которые предусмотрена вывозная пошлина, так как существующие оговорки должны быть учтены при осуществлении таможенных формальностей.

Ключевые слова: соглашение о свободной торговле, таможенное оформление, экспорт, реекспорт, тарифные преференции, таможенная пошлина.

The article deals with the main aspects of customs clearance of goods that are exported outside the customs territory of Ukraine in accordance with the provisions of the free trade agreements concluded and ratified by the Verkhovna Rada. The concepts of customs clearance and its purpose are defined in the Customs Code of Ukraine. The same regulatory document specifies the possibility of imposing duties on goods exported from the customs territory of Ukraine. Separate laws of Ukraine define the list of goods subject to export duties in accordance with national legislation, including live cattle and leather raw materials, seeds of certain types of oilseeds, waste and scrap of ferrous metals, non-ferrous metal scrap and semi-finished products with their use. However, there are statutory exemptions from the export duty, including under free trade agreements. Existing Free Trade Agreements with the participation of Ukraine regulate the issue of the application of export duty to the parties to the agreement. The analysis of the existing arrangements proves the different position of the parties on this issue. Yes, bilateral agreements with the EU set a timetable for a reduction in export duties, while a free trade agreement with Canada does not prohibit the imposition of an export duty. Taking into account the purpose of customs clearance, on the basis of the conducted analysis the tasks for officials carrying out customs clearance of goods exported outside the customs territory of Ukraine under the terms of free trade agreements are formulated. They consist of verifying the information provided in the customs declaration on the origin of goods exported from the customs territory of Ukraine, the correctness of the identification of the goods code and the volume of accrued and paid customs duties. In order to prevent the abuse of tariff preferences enshrined in free trade agreements, additional control measures have been proposed in the legislation to prevent the re-export of goods subject to an export duty under the terms of free trade agreements. These additional control measures should be taken into account when completing customs formalities for goods moving across the customs border of Ukraine.

Key words: free trade agreement, customs clearance, export, re-export, tariff preferences, toll.

Постановка проблеми. Спрощення митних процедур унаслідок створення зон вільної торгівлі зумовлює активність зовнішньоекономічних торговельних операцій. Це пояснюється зменшенням бюрократичних перепон на шляху руху товарів та взаємним наданням тарифних пільг учасникам угод. Окремі групи товарів, що переміщуються через митні кордони, звільняються від сплати мита (ввізного чи вивізнього). На органи доходів і зборів (митні органи) покладається завдання здійснення митного контролю над правильністю розрахунку та повнотою сплати митних платежів. При цьому важливою умовою є перевірка умов надання тарифних пре-

ференцій за умовами угод про вільну торгівлю, у тому числі товарів, що вивозяться з території держави.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Наукові публікації, що стосуються митного оформлення товарів, мають переважно юридичну спрямованість, наприклад стаття А.Д. Дмитрик [1], де дано характеристику митному оформленню як правовому інституту. Водночас окремі науковці аналізують зміст поняття «зона вільної торгівлі» [2], наслідки та перспективи підписання окремих угод про вільну торгівлю [3].

Однак відсутні наукові публікації, що стосуються митного оформлення товарів, які виво-

зяться з митної території України, з урахуванням багатосторонніх домовленостей.

Постановка завдання. Метою дослідження є з'ясування особливостей митного оформлення товарів, що вивозяться за межі митної території України на умовах угод про вільну торгівлю.

Виклад основного матеріалу дослідження. Товари, що вивозяться за межі митної території України, підлягають митному оформленню відповідно до заявленої мети.

Митне оформлення – це виконання митних формальностей, необхідних для випуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення [4, ст. 4].

Метою митного оформлення є забезпечення дотримання встановленого законодавством України порядку переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, а також забезпечення статистичного обліку ввезення на митну територію України, вивезення за її межі і транзиту через її територію товарів [4].

Митні формальності – сукупність дій, що підлягають виконанню відповідними особами й органами доходів і зборів із метою дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи [4].

Відповідно до українського законодавства, на товари, що вивозяться з України, може встановлюватися вивізне мито.

У ст. 271 Митного кодексу України, зазначено, що мито – це загальнодержавний податок, який нараховується та сплачується відповідно до Митного кодексу України, законів України та міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Тобто у Митному кодексі вказано на те, що наявність мита на певний товар визначається не лише вітчизняним законодавством, а й укладеними та ратифікованими міжнародними договорами.

Згідно з ч. 2 ст. 271, в Україні застосовуються такі види мита: ввізне, вивізне, сезонне, особливі види мита (спеціальне, антидемпінгове, компенсаційне, додатковий імпорتنний збір). Своєю чергою, вивізне мито встановлюється законом на українські товари, що вивозяться за межі митної території України [4].

Сьогодні вивізне мито встановлено на окремі групи товарів такими документами, як:

1. Закон України від 07.05.1996 № 180/96-ВР «Про вивізне (експортне) мито на живу худобу та шкіряну сировину» (зі змінами та доповненнями).

2. Закон України від 10.09.1999 № 1033-XIV «Про ставки вивізного (експортного) мита на насіння деяких видів олійних культур» (зі змінами та доповненнями).

3. Закон України від 24.10.2002 № 216-IV «Про вивізне (експортне) мито на відходи та брухт чорних металів» (зі змінами та доповненнями).

4. Закон України від 13.12.2006 № 441-V «Про ставки вивізного (експортного) мита на брухт легированих чорних металів, брухт кольорових металів та напівфабрикати з їх використанням» (зі змінами та доповненнями)

5. Закон України від 03.06.2008 № 309-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» (зі змінами та доповненнями).

Однак українським законодавством передбачено випадки звільнення від сплати вивізного мита. Так, у ст. 286 відокремлюються випадки оподаткування вивізним митом товарів під час переміщення через митний кордон України залежно від вибраного митного режиму [4]:

– у разі поміщення товарів у митний режим реімпорту, відповідно до п. 3 ч. 2 ст. 78 МКУ, суми вивізного мита, сплачені під час експорту цих товарів, повертаються особам, які їх сплачували, або їх правонаступникам відповідно до МКУ та в порядку, визначеному Податковим кодексом України;

– товари, поміщені у митний режим експорту, оподатковуються вивізним митом у випадках, установлених законом;

– товари, поміщені у митний режим реекспорту, звільняються від оподаткування вивізним митом, якщо інше не передбачено законом, за дотримання вимог та обмежень, установлених главою 16 МКУ;

– до товарів, поміщених у митний режим тимчасового вивезення, застосовується умовне повне звільнення від оподаткування вивізним митом за дотримання вимог та обмежень, установлених главою 19 МКУ;

– товари, поміщені у митний режим переробки за межами митної території, оподатковуються вивізним митом відповідно до глави 24 МКУ.

Серед перерахованих товарів, які звільняються від сплати вивізного мита, вказано ті, які поміщені у митний режим реекспорту.

Під реекспортом, згідно з ч. 1 ст. 85 МКУ, розуміють митний режим, відповідно до якого товари, що були раніше ввезені на митну територію України або на територію вільної митної зони, вивозяться за межі митної території України без сплати вивізного мита та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Окрім звільнення від сплати вивізним митом товарів, що поміщені в перераховані митні режими, звільняються від сплати вивізним митом товари, що переміщуються через митний кордон на умовах угод про вільну торгівлю. Так, у чинному Листі Державної митної служби від 11.06.2004 № 25/4-14-35/7434-ЕП вказано, що, відповідно до положень двосторонніх міждержавних угод про вільну торгівлю, договірні сторони у взаємній торгівлі не застосовують мита, податки і збори, що мають еквівалентну дію на експорт і/або імпорту товарів, якщо інше не передбачено положеннями відповідної угоди [6].

При цьому товари, на які встановлено вивізне (експортне) мито, можуть поставлятися на умовах вільної торгівлі (якщо інше не передбачено положеннями відповідної угоди) за виконання низки умов:

1) підтвердження походження товарів шляхом подання сертифікату встановленої форми;

2) дотримання правила «прямого відвантаження»;

3) експорту товару на основі контракту між резидентами держав – учасниць угоди (країною призначення та торговельною країною повинна бути одна країна);

4) наявності у зовнішньоекономічному контракті розділу «Застереження про реекспорт»;

5) наявності у договорах (контрактах) про експорт товарів українського походження, на які, згідно із законодавством України, встановлено вивізне (експортне) мито, зобов'язання покупця про надання продавцю цього товару – резиденту України інформації про перепродаж товару з визначенням країни призначення.

Одразу потрібно зауважити, що зазначений документ чинний, але не враховує істотне збільшення кількості угод про вільну торгівлю, що були укладені після його видання. У пізніших двосторонніх домовленостях відсутня вимога щодо наявності контракту між резидентами держав – учасниць угоди, наприклад в Угоді про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони.

Крім того, доцільно відкоригувати першу вимогу, адже за окремими угодами передбачено підтвердження походження у формі різних документів, не лише сертифікатом про походження (наприклад, декларація про походження в Угоді про вільну торгівлю з Канадою [7]).

Обов'язковість останніх двох вимог підкреслюється чинним Наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України № 12 від 15.01.2002, зі змінами від 05.12.2011 [8]. Так, у ньому вказано на необхідність внесення резидентами України до зовнішньоекономічних договорів (контрактів) про експорт товарів українського походження, на які, згідно із законодавством України, встановлено вивізне (експортне) мито, з нерезидентами держав, з якими укладені і діють угоди про вільну торгівлю, розділу «Застереження про реекспорт» такого змісту: «Сторони погодилися, що Покупець не буде здійснювати реекспорт товару, який є предметом цього договору (контракту), на ринки третіх країн, без попередньої письмової згоди Міністерства економічного розвитку і торгівлі України». Також у договорах (контрактах) про експорт товарів українського походження, на які, згідно із законодавством України, встановлено вивізне (експортне) мито, повинно бути внесене

зобов'язання Покупця про надання Продавцю цього товару – резиденту України інформації про перепродаж товару з визначенням країни призначення. Ця інформація в термін не пізніше десяти днів із дати її отримання має подаватися Продавцем товару до Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [8].

Крім того, Наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 10.02.2004 № 52 затверджено Положення про порядок оформлення та видачі Міністерством економіки та з питань європейської інтеграції України дозволів на реекспорт товарів іноземного походження та товарів українського походження [9].

Зазначені вище моменти мають ураховуватися посадовими особами митниць ДФС під час митного оформлення товарів, що вивозяться за межі митної території України, відповідно до угод про вільну торгівлю. Послідовність їхніх дій варто представити у такому вигляді:

1. Перевірка коду товару, що переміщується.

Якщо у графі 33 «Код товару» митної декларації на бланку ЄАД зазначено товар, щодо якого законодавством встановлено вивізне мито, то обов'язково необхідно перевірити правильність розрахунку платежів у графі 47 «Нарахування платежів». У цьому разі у графі 47 має бути присутній рядок 040 – мито на товари, що вивозяться суб'єктами господарювання.

2. Якщо у графі 33 «Код товару» митної декларації на бланку ЄАД зазначено товар, на який, відповідно до законодавства, встановлено вивізне мито, але на який за умовами угод про вільну торгівлю передбачено пільги, то у графі 46 «ПРЕФЕРЕНЦІЯ» має бути вказано тризначний цифровий код пільги в обкладенні товару вивізним митом, передбаченої законодавством щодо товару, описаного у графі 31.

Відповідно до Наказу Мінфіну від 20.09.2012 № 1011 «Про затвердження відомчих класифікаторів інформації з питань державної митної справи, які використовуються у процесі оформлення митних декларацій [10], в Україні застосовуються види пільг щодо сплати вивізного мита, наведені у табл. 1.

Проте не всі угоди про вільну торгівлю, підписані Україною і затверджені Верховною Радою, передбачають скасування вивізного мита.

За умовами Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, передбачено графіки скасування вивізного експортного мита. Ці графіки були уточнені у Рішенні № 2/2018 Комітету асоціації Україна – ЄС у торговельному складі від 14 травня 2018 р. [11].

Водночас ст. 2.9: Угоди про вільну торгівлю між Україною та Канадою вказує на те, що «для більшої впевненості кожна Сторона може застосову-

Таблиця 1

**Перелік тарифних пільг під час митного оформлення товарів,
що вивозяться за межі митної території України**

Назва товару	Підстава для надання пільги
Товари, що вивозяться з України для офіційного й особистого користування особами, які, відповідно до міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, і законів України, користуються правом вивезення з України таких товарів	Митний кодекс України, стаття 282, частина перша, пункт 5; відповідна міжнародна угода України
Товари, що вивозяться з України згідно з міжурядовими угодами України з країнами СНД	Угода про створення зони вільної торгівлі від 15 квітня 1994 р.; двосторонні міжурядові угоди України з країнами СНД про вільну торгівлю; Договір про зону вільної торгівлі від 30 липня 2012 р.
Товари, що вивозяться з України згідно з міжурядовими угодами України з Республікою Грузія	Угода про створення зони вільної торгівлі від 15 квітня 1994 р.; Угода між Урядом України та Урядом Республіки Грузія про вільну торгівлю від 09 січня 1995 р.
Товари, що вивозяться з України згідно з міжурядовою угодою України з Республікою Македонія	Угода про вільну торгівлю між Республікою Македонія та Україною від 18 січня 2001 р.
Товари, що вивозяться з України згідно з міжурядовими угодами України з державами – учасниками ГУУАМ	Угода про створення зони вільної торгівлі між державами – учасниками ГУУАМ від 20 липня 2002 р.
Товари, що вивозяться з України відповідно до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони	Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, стаття 31 Угоди, додаток I-C до глави 1 розділу IV «Торгівля та питання, пов'язані з торгівлею» (графік скасування вивізного (експортного) мита)
Товари, що вивозяться з України відповідно до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони	Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, стаття 31 Угоди, додаток I-D до глави 1 розділу IV «Торгівля та питання, пов'язані з торгівлею» (спеціальні заходи для вивізного (експортного) мита)

Джерело: сформовано на основі [10]

вати експортне мито відповідно до своїх прав та зобов'язань у рамках СОТ» [7].

Привертає увагу наявність окремого коду для товарів, що вивозяться з України згідно з міжурядовими угодами України з державами – учасниками ГУУАМ. Незважаючи на те що Угода про створення зони вільної торгівлі між державами – учасниками ГУУАМ була підписана 20.07.2002, вона не працює на повну силу.

Висновки з проведеного дослідження.

Товари, що переміщуються через митний кордон України на умовах угод про вільну торгівлю, піддаються митному оформленню з урахуванням вітчизняного законодавства та особливостей конкретної угоди. У цих умовах завдання посадових осіб, що здійснюють митне оформлення, – врахувати основні відмінності між цими угодами. Відповідно, відрізняється порядок митного оформлення товарів, що вивозяться за межі митної території та ввозяться на неї. На окремі групи товарів встановлено законодавством вивізне мито, яке не сплачується, сплачується в меншому розмірі чи не сплачується взагалі залежно від положень угоди про вільну торгівлю, відповідно до якої здійснюється переміщення та митне оформлення товарів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Дмитрик А.Б. Окремі питання удосконалення інституту митного оформлення. URL: http://rap.in.ua/1_2016/55.pdf (дата звернення: 02.09.2019).
2. Кочергіна О.Ю. Сучасний зміст зони вільної торгівлі як невід'ємної категорії інтеграційного розвитку. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 1. С. 54–58.
3. Балежентіс А., Яценко О. Асиметрії торговельної інтеграції України та ЄС. URL: http://iepjournals.com/journals/28/2018_2_Basententius_Yatsenko.pdf (дата звернення: 02.09.2019).
4. Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI. База даних «Законодавство України». ВР України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (дата звернення: 13.09.2019).
5. Перелік товарів, на які у 2019 році встановлено ставки вивізного (експортного) мита). *Державна фіскальна служба України*. URL: http://sfs.gov.ua/data/material/000/171/99427/Viv_zne_mito_2019_2702.rtf (дата звернення: 14.09.2019).
6. Щодо умов застосування положень чинних угод про вільну торгівлю при експорті з України товарів, на які законодавством України встановлено вивізне експортне мито : Лист Державної митної служби України від 11.06.2004 № 25/4-14-35/7434-ЕП. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v7434342-04> (дата звернення: 13.09.2019).

7. Угода про вільну торгівлю між Україною та Канадою. URL: https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/en/124_052-16 (дата звернення: 13.09.2019).

8. Про заходи щодо запобігання реекспорту товарів українського походження в рамках міждержавних двосторонніх угод про вільну торгівлю : Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 15.01.2002 № 12. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0073-02> (дата звернення: 13.09.2019).

9. Про затвердження Положення про порядок оформлення та видачі Міністерством економіки та з питань європейської інтеграції України дозволів на реекспорт товарів іноземного походження та товарів українського походження : Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 10.02.2004 № 52. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0270-04> (дата звернення: 13.09.2019).

10. Про затвердження відомчих класифікаторів інформації з питань державної митної справи, які використовуються у процесі оформлення митних декларацій : Наказ Міністерства фінансів України від 20.09.2012 № 1011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1011201-12#n66> (дата звернення: 13.09.2019).

11. Рішення № 2/2018 Комітету асоціації Україна – ЄС у торговельному складі від 14 травня 2018 р. № 2/2018. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_002-18 (дата звернення: 13.09.2019).

REFERENCES:

1. Dmytryk A. B. Okremi pytannia udoskonalennia instytutu mytnoho oformlennia [Some issues of improvement of the customs clearance institute]. Available at: http://pap.in.ua/1_2016/55.pdf (accessed 2 September 2019).

2. Kocherhina O. Iu. (2018) Suchasnyi zmist zony vilnoi torhivli yak nevidiemnoi katehorii intehtatsiinoho rozvytku [Contemporary content of the FTA as an integral category of integration development]. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investment: practice and experience*, no. 1(27), pp. 54–58.

3. Balezhenitis A., Yatsenko O. Asymetrii torhovelnoi intehtatsii Ukrainy ta YeS [Asymmetries of Trade Integration of Ukraine and the EU]. Available at: http://iepjournal.com/journals/28/2018_2_Basenentius_Yatsenko.pdf (accessed 2 September 2019).

4. Verhovna Rada Ukrainy (2012) Customs Code of Ukraine Zakon Ukrainy dated 13.03.2012 no 4495-VI. Available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (accessed 13 September 2019).

5. Derzhavna fiskalna sluzhba Ukrainy. List of goods for which export duties are set in 2019. Available at: http://sfs.gov.ua/data/material/000/171/99427/Viv_zne_mito_2019_2702.rtf (accessed 14 September 2019).

6. State Customs Service of Ukraine (2004), Regarding the conditions of application of the provisions of the Free Trade Agreements in force for export from Ukraine of goods subject to export legislation by the legislation of Ukraine letter dated 11.06.2004 № 25/4-14-35/7434-EP. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v7434342-04> (accessed 13 September 2019).

7. Free Trade Agreement between Ukraine and Canada. Available at: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/en/124_052-16 (accessed 13 September 2019).

8. Ministry of Economy and European Integration of Ukraine (2002) Measures to Prevent the Re-Export of Ukrainian Origin Goods under Interstate Bilateral Free Trade Agreements order dated January 15, 2002, no. 12. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0073-02> (accessed 13 September 2019).

9. Ministry of Economy and European Integration of Ukraine (2004) On approval of the Regulation on the procedure for registration and issuance by the Ministry of Economy and European Integration of Ukraine of permits for re-export of goods of foreign origin and goods of Ukrainian origin order February 10, 2004, no. 52. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0270-04> (accessed 13 September 2019).

10. Ministry of Finance of Ukraine (2012) On approval of departmental classifiers of information on state customs affairs, which are used in the process of registration of customs declarations order dated September 20, 2012, No. 1011. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1011201-12#n66> (accessed 13 September 2019).

11. Trade Union Committee of the EU-Ukraine Association (2018) Decision # 2/2018, dated May 14, 2018. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_002-18 (accessed 14 September 2019).

Yakovenko Oksana

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Leading Researcher of the Customs Offenses Improvement Division
University of the State Fiscal Service of Ukraine

CUSTOMS DECLARATION OF GOODS EXCLUDED FROM CUSTOMS TERRITORY UNDER FREE TRADE AGREEMENT

The purpose of the article. As a result of the creation of free trade areas, the movement of goods across the customs borders of the participating states is being activated. This is explained by the existence of various privileges due to the conclusion of the agreement, in particular the payment of duties. This situation, in turn, necessitates the control by States of compliance with the terms of free trade agreements implemented by customs during customs clearance. Accordingly, the purpose of the article is to find out the features of customs clearance of goods that are exported outside the customs territory of Ukraine under free trade agreements.

Methodology. In the course of the study, general and special methods were applied, in particular: analysis and synthesis to determine the features of customs clearance of goods under the terms of free trade agreements, induction and deduction methods -to identify problematic issues. The systematic analysis method was used to formulate the tasks of the Customs officers of the State Customs Service for Customs Clearance of Goods under the Free Trade Agreements.

Results. The main aspects of customs clearance of goods exported outside the customs territory of Ukraine in accordance with the provisions of free trade agreements concluded and ratified by the Verkhovna Rada are considered. In accordance with the Customs Code of Ukraine, export duties may be imposed on goods exported. The list of goods subject to export duty in accordance with the national legislation and the existing cases of exemption from payment of export duty, including on the basis of free trade agreements, has been established. The parties' existing agreements on this issue are analyzed and differences are identified. Yes, bilateral agreements with the EU set a timetable for a reduction in export duties, while a free trade agreement with Canada does not prohibit the imposition of an export duty.

The additional control measures applied to prevent the abuse of tariff preferences in the re-export of goods subject to export duties under free trade agreements, including existing reservations to be taken into account when completing customs formalities, are characterized.

For the first time, the requirements for customs clearance of goods exported from Ukraine under free trade agreements were analyzed, which made it possible to identify the peculiarities of this process and to identify the tasks of the customs officers of the State Customs Service to ensure customs control in terms of correct determination of the country of origin of goods and completeness of payment of customs payments .

Practical implications. The results obtained can be used to improve the work of the customs authorities, in the development of administrative documents defining the procedure for customs clearance of goods under free trade agreements, as well as to develop methodological recommendations to control the correct determination of the country of origin of goods at the customs clearance of goods exported from Ukraine.

Value/originality. The multiplicity of terms of use of tariff preferences defined in FTAs necessitates their further systematization, including for the development of recommendations on customs clearance of goods.